

V padesátých letech před výstupem na Grand Charmo.

V osmdesátých letech v Tatrách jako horolezečtí instruktoři.

KAREL CERMAN, OLDŘICH KOPAL: BRALI BYCHOM TO JEŠTĚ JEDNOU

Jako malý kluk jsem četl knížku Deset velkých stěn od Radovana Kuchaře. „Nějáci“ naši borci, mezi nimi Karel Cerman a Oldřich Kopal, tam podnikají odvážné výstupy ve světových horách, a to v době, kdy jsem ještě nebyl na světě. Čtení bylo napínavé, prožíval jsem s nimi každou lanovou délku, radoval se z dosažení vrcholu a oddechli si, když vše dobře dopadlo. Dočetl jsem, zavřel knížku a ani ve snu by mne nenapadlo, že uplyne dalších dvacet let a já se s nimi potkám a navážu na jedno lano. Tu čest jsem měl v zimních Tatrách a byly to chvíle, na které se nezapomíná. Čas poskočil o dalších jedenácti roků a já stojím před těžkým úkolem – představit tyhle skvělé chlapy dnešním čtenářům Dobrodruha. Proč těžkým? Protože oba hned v úvodu řekli, že do žádného „extrémistického“ časopisu nepatří a že by nechtěli, aby si lidi o nich mysleli, že byli nějak blázniví hazardéři. Dušoval jsem se, že Dobrodruh není plátek pro sebevrahů a podotkl, že stále platí pravidlo: „dobrý horolezec je starý horolezec“... Moc jsem je neuklidnil, Karel mne ujistil, že je to poslední rozhovor pro noviny v jeho životě, ale pak jsme si povídali pěkně a dlouho.

Ve světě jste zatloukli na těch nejnemožnějších místech hodně skob. Některé tam trčí už půl století, nejspíš budou pěkně rezavé, a co vy?

Olda: Vidím, že nás nešetříš, ale jo, máš pravdu, jsme už starý dědkové. Nicméně před dvěma lety jsme si ještě vylezli ze skaláků Taktovku. Sami, nikdo s náma nebyl. To bylo Karlovi 71.

Karel: Olda to má těžký. Z celý naší party je nejmladší. Dnes je mu 68, ale oproti nám je mladík, a tak ho furt posíláme pro pivo, šlape stopu, nosí těžší batohy...

Pokud se pamatují, když jsem s váma lezl, tak to bylo právě naopak. Olda ti chtěl vzít batoh a ty jsi mu ho nechtěl za nic na světě dát. Seděl jsem vedle vás a dobře jsem se bavil. Vypadalo to, že se o ten batoh popere. Nikdo nechtěl přispustit, že je na tom hůř. Oba jste měli u nosu kapku, vidím to jako dnes!

Karel: To víš, lezci se mezi sebou pořád vytahují a hecují. Tak se dělaly a dělají i nové cesty. Přelézť vše přeलेzené a udělat něco, co nikdo nepřeleze...

Začít s lezením nebylo tenkrát tak jednoduché. Kde jste se učili?

Karel: My byli vytvořeni samouci. Něco jsme pochytali od Smítky, od Procházky. Joska Smítka začal se smyčkováním, to jsme odkoukali. Já měl tehdy sice jednu pěknou knížku, „Kamarád ze skal“ se to jmenovalo, ale půjčil jsem ji nějakému dobrému kamarádovi a tím to skončilo. Nemáš ji Oldo?

Olda: Ne, já měl svoji. Ale to mně připomnělo, že jsem chtěl přinést ty fotky, jak jsme se dohadovali, ale koukej –

Karel Cerman a Oldřich Kopal patřili k absolutní československé horolezecké i lezecké špičce 50. a 60. let. Oba dva vstoupili i do horolezecké literatury – jejich jména se často objevují v dnes již klasické knize Radovana Kuchaře Deset velkých stěn. Na pískovcích Českého ráje se vyučili lezeckému řemeslu. Začátkem 50. let vyřešili hlavní problém zimních Tater – „Weberovku“ v severní stěně Malého Kežmarského štítu.

V Alpách spolu s Radovanem Kuchařem prostoupil jeden z nich severní stěnou Grand Charmo (Karel, 1956), druhý západní stěnu Petit Dru (Olda, 1957). Ve trojici se pak na Kavkazě vyznamenali prvovýstupy severními stěnami Donguz Orunu a Nakra-tau. V 69. roce se účastnili úspěšné expedice na Annapúrnu IV. Učili studenty FTVS UK i svazové cvičitele. Ač „horští vlci“, srdíčkem patří do Skaláku. Je radost se s nimi potkat.

Karel Cerman a Olda Kopal dnes – kde jinde než v blízkosti Skaláku.

tady je to album a místo fotek jenom lísteček: „půjčeno Honzovi, rok 1963“. Vím já dnes, kterému Honzovi jsem to půjčil!

Nadělali jste mnoho nových cest na písku, v horách jste posunovali hranice tehdy možného. Myslíte, že jste hodně riskovali?

Karel: Neřekl bych. Víš, my jsme o každém výstupu hodně přemýšleli. Než jsme se do toho pustili, nastoupali jsme si třeba do protějšího kopce a snažili se stěnu dobře poznat, zjistit „jízdni řády“ lavin a ledovcových odtrhů. Nebezpečí vždycky zůstane, jde o to ho minimalizovat.

Olda: Je potřeba vždycky zvolit nejlepší kompromis mezi super zajišťováním a rychlostí, především tam, kde se nad sebou naklání kusy ledovce, velký jako panelák. Včas se umět vrátet a nebo naopak rozhodnout o bivaku, vědět, co si třeba dovolit, znát parťáky. Leze se očima a není hrdinství viset na pár prstech na nejistějším čtyřicetimetrovém úseku.

Karel: A stejně potřebuješ navíc šestičtko. Radan to v knížce popisuje pěkně a pravdivě, jen my ale víme, jaké

šestičtko to opravdu bylo. Tak třeba na Donguz Orunu. Stěnu jsme měli pečlivě prostudovanou, byli jsme si jisti, že víme kudy a kdy se dá prostoupit které místo. Vystoupali jsme kvůli tomu 1600 metrů sousední stěnou! Druhý den jsme se do toho pustili. Radan nás budil už po půlnoci, sedli jsme si na Oldu, všichni tři bysme se ve stanu nehnuli, zabalili se, pak vstal i Olda, nasadili jsme čelovky a šli. Na začátku se tam leze takovým velkým žlábkem, rýhou v ledovci, vyježděnou padajícími odlámanými věžemi z ledu. Dlouho z toho není možno vybočit do stran a přitom nahoře tři spousta ledu. Doufali jsme ale, že teď to určitě ještě bude držit. Pak přišlo místo, kde se dal žlábek opruzet. Radovan to hned udeřil, pustil se doleva do ledového svahu, vyselkal stupy, zajistil přes cepin, dobral kousek Oldu a já také nečekal a hned poležel kousek ven. V tu chvíli se to nahoře odštípl a letělo tím „korýtkem“ dolů. Jít kousek dál a nevybočit, tak už nebylo úniku. Kolem mě to proletovalo asi pět metrů. To je to šestičtko.

Olda: Pak jsme odlezli kousek výš a odlouplo se to přímo nad náma. Ledo-

vý krychle jako baráky a rovnou na nás. Viseli jsme každý na píku a bylo jasné, že je zle. Nemohlo to dopadnout dobře, ale zapracovalo zase šestičtko. Nad náma byla ohromná příčná trhlina a ta to všechno spojila a odvedla stranou. V kavkazských stěnách nikdy nevíš, kdy se to odlomí, nezáleží ani na teplotě. Když to dozraje, tak to uletí...

Karel: Podobný případ z Nakry (Nakra-tau). Jednou jsme volili cestu „úplně bezpečným“ vodorovným hřebínkem, asi padesátimetrovým. Za čtyři dny jsme zase dělali rekognoskaci údolí a viděli na vlastní oči, jak náš „pohodový“ hřebínek padající ledu úplně urvaly a zlikvidovaly. Prostě zmizel. A jak jsme se na něm před časem cítili „v klídku“!

Tak už raději dost, vidím, že vás měl taky Pánbíč rád. Raději mi řekněte, jak jste organizovali lezení ve trojce. Když jsem s vámi tak lezl, pamatují si jen to, že jsem „nestíhal“. Olda vždycky zmizel nad převískem, za minutku už tě dobíral a já pak vytloukal několik skob na místech, kde jsem visel jen za nehtíky. Vždy jsem si myslel, že budete jenom kousek nade

mnou, ale vy jste za tu chvíli vymotali celou délku lana a stihli natlouct skobku tam, kde bych se neodvážil jednou rukou pustit skály. A jedno si pamatuju dobře: že jste se pořád usmívali a pochvalovali si, jak vám to dubnový sluníčko příjemně prohřívá starý kosti.

Karel: Je pravda, že jsme museli lézt hodně často společný postup. Tak se to zrychlovalo. Jinak by to nešlo. Jeden musel být vždy perfektně zajištěn, druhý vprostředku dal skobu ještě vedle, na ni zavazek třetího a ten si pak kracoval lano sám. My se znali tak dobře navzájem, že jsme si to mohli na mnoha místech dovolit. A hlavně jsme taky poznali, kde si to dovolit nemůžeme.

Trénovali jste nějak kromě samotného lezení?

Olda: Jo. Fyziklu tak, že jsme toho moc nachodili nebo najezdili na kole. Po celodenním lezení třeba ze Skaláku pěšky do Liberce. Na kole kolem Turnova nenajdeš rovnu a s batohem plným horolezeckého vevraku je to skvělý trénink. Doporučuju všem.

Když jsme začínali, tak se ještě dělalo i v sobotu. To nemělo smysl jezdit pořád do Tater, tak jsme na zimní podmínky trénovali třeba v Jizerkách. Konečně, vždyť Jizerskou padesátka nevymysleli lyžaři, ale horolezci. Tak vznikl také štafetyový závod Zlatý cepin, Krkonošská sedmdesátka...

Karel: Já hodně trénoval i v tělocvičně. Cvičil jsem „střední družstvo“, dvakrát týdně na nářadí, to bylo vynikající posilování.

Ve Skaláku jste pryč od věže k věži běhali.

Olda: Chtěli jsme toho nalézt za den co nejvíc. Někdy jsme zvládli až 60 cest za sobotu a neděli. Třeba na Majáku jsme měli jedno lano pověšený na předskalí, vždycky jsme rychle slanili a zas nahoru. Navázány jsme běhali mezi skalama, abysme se nezdržovali. Po celodenním lezení na závěr „smřtáky“. To byly tradiční travery nad zemí, dokud jsi nepadal, nemešls domů.

Co říkali na lezení rodiče?

Karel: Moji rodiče to nikdy neviděli, našťápní nevěděli, oč přesně běží.

Olda: To samý já. Věděli, že lezeme, ale co to doopravdy obnáší si určitě nedovedli představit.

Co úrazy?

Olda: Já měl ve 47. roce vejron na noze a naražené zadek. Jinak dobrý. Ale mohlo bejt hůř. Byly průšvihy „ve vzduchu“, který se našťápní nestaly. Jednou jsem třeba slanil a dole zjistil, že jsem měl osmu vaknutou omylem do těch tkaniček, co jsou na karabiny. Ještě že byly dobře přistříhány.

Karel: Je to stará věc, při sestupech a zejména při slaňování se těch průšvihů stane nejvíc. Já třeba slaňoval v Ádru na

► Pokračování na str. 5

Donguz-Orun a Nakra-tau s vyznačením cest K. Cermana, O. Kopala a R. Kuchaře v téměř dvoukilometrových stěnách centrálního Kavkazu (z knihy R. Kuchaře).

Výstup
na Elbrus
(z knihy
R. Kuchaře)

► Dokončení ze str. 4

Korunce čtyřicetimetřovým komínem a když jsem si odstoupil a uvolnil lano, tak se osma s karabinou (bez zámků!) obrátila vzhůru nohama, osma narazila do karabiny, otevřela ji a ta se vysmekla z úvazku.

Cos udělal?

Karel: Vyručkoval jsem zpátky nahoru, bylo to blíž. Ale ptal ses na ty úrazy. Mě se stala taková věc, o které by se dalo říct: Kruh se uzavřel. To je tak. Na

skále, na které jsem před pětadesáti roky začínal s lezením, tam jsem i skončil. Dračí stěna na Dračí věž (Hruboskalsko). Předloni jsem tam s Oldou lezl a já si zničil rameno. Nemůžu se teď na té ruce vůbec přitáhnout, a tak z lezení už nic moc nebudu.

Olda: To bylo tak. My jsme stará škola. Když něco nepřežeseš, tak jsi „méněcennej“ a spadnout nesmíš, to je ostuda. Já Karla dobíral od kruhu, koukal jsem na něho mezi nohama a najednou vidím, jak

ho to votáčí. Ale on se nepustil! Kdyby si vodsednul do lana, tak se mu nic nestalo, ale to ne. To se raději vyvěsil na jedny ruce a jak ho to votočilo, tak rameno nevydrželo. Jěště jsme si nezvykli na sedáky, abychom si mohli oddáchnout, natož odskočit! Ono sedět v sedáku a nebo viset navázaný jen na lano je velký rozdíl...

Máte nějakou oblíbenou věž tady ve Skaláku?

Olda: Asi Taktovku. Na to ještě stále běžně lezec nemá, do roka má asi jen 40

až 50 přelezů, to Kapelník má podstatně víc. Do třiasedmdesátého roku jsem na Taktovce byl sedmdesátkrát. Od té doby si to nezapíšu, ale brzo to asi bude stovka!

Představte si, že by vám zítra bylo zase osmnáct. Měli byste před sebou celý život a dnešní zkušenosti. Co byste změnili a dělali jinak?

Karel: Určitě bych se naučil nejmíň tři jazyky. To nám moc chybělo, mohli jsme být samostatnější a měli bychom venku spoustu dobrých kamarádů. Ale jinak jsem moc rád za všechno, co bylo a bral bych to ještě jednou. A snad i Olda se mnou?

Olda: To se ví. Kdybys nám navíc dovolil v té představě mít i to dnešní vybavení, bylo by to podstatně příjemnější. Když si vzpomenu, kolik se toho naslaňovalo Dülferem...

Je nějaký „kopec“, který by bylo krásné si zopakovat, nebo zůstal nějaký jen v plánech?

Karel: Těch krásných výstupů bylo moc. Těžko vybrat. A kolik by jich ještě

bylo dalších, možná krásnějších, na to jeden život nestačí.

Olda: Lákalo by nás vylézt na některé nedotčené vrcholy v nejvyšších horách. Zase si hledat vlastní cestu. Stále je obrovské množství překrásných hor a zatímco na osmitisícovky stoupají pomalu celá procesí, tyhle čekají na své objevitele. Tak to by se nám určitě líbilo.

✦ ✦ ✦

Povídali jsme si hodně dlouho a do Skaláku mezitím přišlo další jaro. Až někdy vyrazíte, milí čtenáři Dobrodruha, mezi bílé Hruboskalské věže, možná potkáte dva nenápadné šedovlasé pány, kteří často hledí vzhůru a očima bloudí mezi kruhy. Pokud to nebude zrovinka v den, kdy se Olda vypraví na svůj stý výstup na Taktovku, pak možná ani nepoznáte, že jste právě prošli kolem opravdových legend našeho horolezectví.

Ať vám, pánové, sluníčko do vašich skal svítí a děkuju, že jsem s vámi mohl kousíček života popozít!

PETR ĐOUBALÍK

TIOGA

**ŠPIČKOVÉ MTB KOMPONENTY
PRO PRAVÉ DRSŇÁKY**

KATMAR
BIKE CENTER

velkoobchod & maloobchod TIOGA
Praha 6, Pod Baštami 3
50 m od Metra "A" - Hradčanská
tel./fax: 02/33322587
Otevřeno: Po-St+Pá: 9-18
Čt: 9-20, So: 9-12

CYKLOSERVIS

SEDM

LET

SVIŽNÉHO

PSANÍ

O ČESKÉM

I SVĚTOVÉM

MOUNTAIN

BIKINGU